

hitvestársnak, kinek feje felett összecsapott a boldogság árája.

Egy pár perc sem telt bele, míg Don Sylvio di Magyoróné asszonyság kibontakozott Don Sylvio di Magyoro karjai közül.

— Mondd karbunkulosom, tulipántom, mókusom, hol van, ki téged elrabolt!

— Az adások börtönében ül.

— Hah, miért zárták be, mielőtt én meg nem öltem.

— Sok adósságot csinált, rám pazarolt mindent, de koppan a szeme, mert én csak téged, oh egyedül téged szeretlek.

— Pilulám lelke, megtalált paradicsomom, — s valahány szillaba van ezen szövegben „paradicsomom” annyit csókolt Don Sylvio Donna Pilulán.

A PELESKEI NÓTÁRIUSNAK FELESÉGÉ- HEZ IRT LEVELEI.

XXVI. Levél.

(Rubinstein és a mi gyémántunk. — Hegedűsné primót játszik. — Versenyek. — Tücsök mindenfelé. — Ismét Mohács. — Futtatás Pegazuson. — Az előfizetőről. — Klug Kandidus mutatványai és kis elmélkedése. — Fialat barátom és én. Adoma az egyszerű palóc vadászról.)

Régen látott feleség!

A datum mindent megmond arravaló nézve, hogy hogyan vagyunk, mit csinálunk mi ezen idők szerint ebben a nagy városban? — Meleg van itt, vásár van itt, sok látni hallani való van itt s töméntelen ember van itt.

Különös, a meleg eddigelé csak a földesgazdákra, meg a juháikat nyíratókra való jó júniusban, míg rendszeren a mily mértékben növekedett a melegeg a városban és azon kívül, azon mértékben nőtt való a publikum kebelében a hidegeg a színház látogatása iránt; most nem így van ez, mert annyian látogatják Thália templomát, mint Rubinstein idejében; de van is erre ok, mert most olyan kincsre tett szert a magyar művészet, mely a rubinnal versenyezhet, s ez a népszínműnek gyémántja: Hegedűsné-Bodenburg Lina asszony.

Ez a Hegedűsné De-Cau Mari s Lovassi Betti óta a népszínműnek első primása, a ki mellett a többiek jó kontrások, de nem kontrastok.

De nem szólok sokat erről a jeles asszonyról, hisz ő épen úgy, mint Priell Kornélia a vidéké, s azért ti előbb s jobban ismerétek való őt. De ha ti, kedves feleség! hébe-hóba magatokhoz csalogatjátok Pest jelesebb művészeit, ez egyszer alkalmasint majd meg mi tartjuk meg magunk számára a ti kedvenceket.

Hogy most vásár van, arról nem szólok. Falusi

atyámfiai bizonyára jobban tudják, hol kell eladni a paripát s hol kell venni a szántó-, vető- és aratómasinákat, mint mi városiak, a kiknek masinákra épen-séggel nincs szükségünk, haesak nem olyanokra, a melyek mellett szivarra gyújtunk. De azt már csak el nem hallgathatom, hogy Rákospalotán a napokban való versenyszántás, melyben biz az is tanulságosan gyönyörködhetik, ki a meztelen való gazdálkodáshoz annyit ért, hogy megesküszik rá, miszerint Soroksáron azokat a híres, jóízű cipőket lákról szedik a svábok, mint a szerencsének Amerikában a kókuszdiót.

Verseny van most mindenfelé: a színházban, a műkiállításban, a Rákoson, a szerkesztők és az írók közt. A színházban tücsökön nyargalásznak, s a pályadíj a művészet koszorúja, a közönség méltányoló elismerése, melyért három grácia lépett a kasszáik sorompói közé: Bulyovszkyné, Munkácsy Flóra és Hegedűsné, míg a német színpadon, Seebach kis-asszony a többivel a sorompón kívül versenyez.

A műkiállításban Thán Mór „Mohács” című csataképeinek támadt versenytársa s ez a derék Vízkeleti Béla „Mohácsa.” Vízkeleti nem kiált hajrá-t, nem dolgozik kézzel lábbal, hogy bámulja a publikum, hanem zsenije olyan, mint az a mesebeli szecény kisfiú, a mely mindig ott termelt s oly fényesen, a hol s a hogy kiem gondolta volna.

A Rákoson mánások és mezei gazdák kelnek versenyre és nyernek ezer aranyokat és 75 és 25 pengő forintokat, míg hal fiatal icó a Pegazuson igyekezik egymást megelőzni. Mindezeknél mulatságosabb azonban ama verseny, melylyel a szerkesztők egyremásra előfizetési felhívásaikat bocsátják ki: találkozik közöttük olyan is, ki mint a rossz vadász, összeszedje kollégája agarát, a mivelhogy a magáéval nem tud boldogulni. Eme képes kifejezésemet nem akarom úgy értelmezni, mintha az előfizetők nyulak volna, a kiket kajtvadászaton fogdosnak, sőt inkább egy-egy derék hősöknek és szeretetreméltó amazoknak tartom őket, kik egész ostromállapotba helyezik a szerkesztőséget, mindegyik igyekezve magának az előfizető hűség lejtromában, a kövér protokollumokban egy-egy helyet elfoglalni.

A múzeumnak nagy termében néhány hete, hogy Klug Kandidus úr felállította nagyító készletét, a melyen való produkciókat, ha láthatnád feleség, bizonyára meg nem bánnád, mert olyatén csodadolgokat tapasztalnál, a mikről eddigelé képzeleted sem való. Különösen nagyon szeretném, ha valami törvény a világ minden békéje gavallérját ennek megtekintésére parancsolná, s meg vagyok róla győződve, hogy bizony nem pöffeszkednék ennekutána úgy abban az angol krágliban, tarka másliban és saját kifest, kikent úri mivoltában, mert át kellene látnia, hogy az ember tökéletes lényegé csak ezre által válik, s másféleképpen oly parányi valami ehhez a mindenséghez képest, mint azok a képtelen formájú állatok abban a csöpp vízben, mik egy perc alatt elnyelik egymást, tenyésznek s megszünek élni. Klug úr valóban okos ember, hogy hosszabb ideig maradt nálunk tudományos mu-

latványával, mert azok által nézetre bizony sokkal jobban hathatott, mint sokan három óráig tartó dicsőítéssel. Avagy ki ne társas magába s ki ne bámulná a legnagyobb mesterné, a Teremtőnek kezét, midőn a mikroszkóp segédelmével egy kis mohaszálát akkorának lát, mint egy iszonyú nagy fenyő, s megpillantja azokon az ágakon, leveleken, a virágot és gyümölcsöt, s mindezt mily pompás színvegyületben!

Midőn Klug úr mutatóványait odahagytam, a múzeum parkjában nekem rohan egy fiatal barátom, s kérdezi, ha valjon részvényese vagyok-e a széchenyi-igeti sítáknak.

— Vén vagyok én már az afféle gyalog sítáakra, — felelém.

— De a finom népet, szép hölgyeket, jó zenét és szelleműs társalgást csak szereti? Ezenkívül még bálokra is van reményünk!

— Szeretem biz én ezt mind, mint az egyszerű palóc a vadászatot, de tartok tőle hogy úgy járnék vele, mint az a nyúlal. Tudod őcsém, nem tanultam én még belé abba a ti beszédformátokba, és mivel ha igazat mondasz, hát...

Dehogy török be az ember fejét! — szólt ellent fiatal barátom. — Hisz láthatta urambátyám a közlebbi polemikában, hogy a Pesti Napló Tudósdíjának két helyütt is ugyancsak megmondták ám az igazat, s ő azt, — a mint is az a jó keresztényi türelemhez illő, — mind szépen meghallgatta s mivel hogy qui tacet, consentire videtur, be is ismeri az ő nagy tudományának hiábavalóságát.

— Ej, ej őcsém, — vágtam közbe, — bizonyára te is novellista, vagy poéta vagy, hogy imígyen beszélés?

— Nem tagadom. Hanem hagyjuk abba ezt a beszélgetést, s mondja el csak bátyámuram, hogyan járt a palóc a vadászattal? mert én passzionátus adomagyűjtő vagyok.

— Hát úgy volt a dolog, hogy hazajött obsztál a katona s hozott magával valami rozsdás puskát, mit meglátva a komája, kedve kerekedett a vadászatra, a mi előtte eddig ismeretlen dolog volt. A katona elmondta neki, hogy a mint azután meglátja a vadat, kapja tüstint puskáját az árcához és süsse rá. Jól van, elmentek hát ki a földekre, a hol a koma előtt felugrik egy gyönyörű sűd nyúl az úton s kezd sebesen keresztben futni, mire a koma eleresztette fülét s puskáját és sajnálkozva kiáltott fel: „No komé, nem lesz szerencséénk, mer nyólka ugrott fel előttünk!”

— Remek, remek! — szólt kacgva fiatal barátom. — Ma este ezzel az adomával fogom regalizni a társaságot, azután pedig kinyomatom Kakas Márton albumában. — Ezzel elrohant.

Én pedig nyílt levelemben csak azért irtam ezt ide végül, hogy azt előbb halljad tőlem feleség, kit is ezennel az Isten oltalmába ajánlok.

Datum Pesten, Medárd napján 1858.

Nagy-zajtai Zajtai István.

Notárius loci.

RAJNAI ÚT.

— CSATÁRY OTTÓTÓL. —

Europában a Rajna vidékével Mainztól Koblenzig, szépségre, változatosságra és regényességre nézve egy út sem mérkőzhetik. Midőn egykor a Dunán leutaztam Regensburgtól Bécsig, azt hittem, hogy a Dunavölgy szépségei, bái s látnyai vetélkedhetnek a Rajna völgyével; de most egymásután nyomban mind a két utat megtevé, úgy láttam, véleményemet meg kell változtatnom: a Dunavölgy szépsége és érdekessége igen-igen messze marad a Rajnavölgy megett.

A Rajna folyam két partján a szép partok, regényes képletek, az elbájoló természet meglepő mutatóványai, a sajátosság alakú agg s nagy, történeti emlékekkel dús városok, teljes fényben ragyogó várkastélyok, hatalmas várak, tündéres alaku s vidéki romok, fantasztikus omladékok oly sűrű tömörséggel vannak egymás mellé sorozva, hogy a vándor alig tudja figyelemmel kísérni mindezen szépséget és szilajon fel s eltűnődező változatossan bájos képleteket.

A Rajna partjai főleg Mainztól Kölnig vannak szép romokkal megrakva, és kivált Johannesbergtől Koblenzig azok szinte egymást érik, s ezen völgyrész a legfenségesebb és legérdekesebb.

Mi Mainztól indultunk felfelé. A Rajna partján minden jelentékeny város egyuttal hadi erősség; például Staszburg, Mainz, Koblenz, Köln, mind hadilag alakított és megerősített várak.

Mainz 36 ezer lakossal bíró régi ábrázatu német város, egykor a hatalmas mainzi érsek aranyos székhelyeként uralgott, jelenleg a hesseni nagy herceg birtokához tartozik, s egyszersmind erős német szövetségi vár; s ez okon itt állandóan osztrák és porosz katonák tanyáznak. A jobb partján K a s t e l nevű külváros a erődítés fedi a hidat, s ezt Mainzzal hajóhid köli össze. A várost is erődítési építmények övedzik körül.

Mainznak legfőbb nevezetessége a gyönyörű agg főtemplom. Ez és kápolnái s mellékesarnoka a hajdani érsek-választófejedelmek megszámlálhatlan emlékeivel vannak megrakva; azért a templom s emlékei egyszersmind élő histórija a város érseki fejedelmei viszontagságteles multjának. A Guttenberg emléke minden határonkívüli öntvény. A D r u s u s t o r o n y nevű romai maradvány is megérdemli a felkeresést; innen a városra és Mainz vidékére nagyszerű kilátás kínálkozik.

Mainzban három gőzhajó-társaság gőzösei ajánlkoznak az utazóknak. Az általam látott rajnai gőzösek nincsenek oly pompásan butorozva, mint a dunai gőzösek; hanem két előnyük van: az ebéd a fedezeten adatik, és a fedezet egy része üveg pavillonná van alakítva, hogy így az utazók a vidék szépségeit ebéd alatt s esős és szeles időben is kényelmesen nézelhessék.

Mainztól elindulván, jobbról B i b e r i c h mosolygott élénk, a Nassaui hercegnek szorosan a folyam